

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Forma instituendi Co[m]missarium specialem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

Est autem inuisissimum hoc statutum: indignum est enim in ciuitate bene constituta, eos qui sunt infames, honorificis ornamentis decorari, eisdem etiam inhibetur, ne phaleratis equis instar nobilium utantur, quod, & ad mulas trahi debet, ut optime scripsit Simancas de cath. inst. tit. 47. nu. 23. & seq. sed in his post aliquot tempus dispensari solet.

Forma publicandi tales officijs publicis priuatos.

Rater N. ordinis Prædicatorum, Venerabilibus & nobis dilectis vniuersis & singulis talis ciuitatis ecclesie cathedralis curatis & nõ curatis, ad quos presentes pertenerint: Salutem, & mandatis nostris, immo, &c.

AD Vestri cuiuslibet notitiã deducimus, tenore nostrarum presentium litterarũ, quod nos, iustitia exigente, ac in frascriptorum cõmunicia requirente, talem Vicariũ, talem Subuariũ, & talem Balliuũ, & talem Subballiuũ, & tales Consules ciuitatis talis seu loci, spoliãuimus officijs, quibus præerant antedictis, ac ipsos in habilitauimus ad officia publica, & honores publicos qualeseunq; habendos deinceps in futurũ, decernentes etiam quidquid de cetero fecerint seu ordinauerint, virtute seu occasione prædictorum, seu aliorum officiorum esse irritum & inane, ac nullius existere firmitatis, sicut in nostris litteris infra scriptis videbitis plenius contineri, quarum tenor sequitur in hunc modum.

Nos frater N. &c. Insuperantur ex toto littere immediate præcedentes.

Verum cum velimus (vt debemus) ad præfata talis ciuitatis seu loci prædicti deduci notitiã singulorum, cum omnes tangere dignoscatur, & quod omnes tangit, ab omnibus debeat approbari, ne eos contingat erga huiusmodi ex ignorantia oberrare; Vobis & cuiuslibet vestrũ, seu vobis talibus, & talibus, auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, in virtute sancte obedientie præcipimus & mandamus, & mandando requirimus ac monemus, quatenus infra sex & dierum spatium, quos vobis, & vestrum cuiuslibet pro trina monitione canonica, & termino peremptorio assignamus; quibus elapsis excommunicationis sententiã uos subiaccere volumus ipso facto, in vestris ecclesijs dum Missarum solemnia celebrantur, & populi erit inibi multitudo, præfatas nostras litteras alta voce in vulgari, & intelligibiliter publicetis, ac faciatis per alios publicari, notificantes omnibus, vt supra, quod nos, prædictos, & eorũ quemlibet spoliãuimus officijs publicis antedictis, quibus antea utebantur, ac etiam spoliãuimus, & inhabilitamus eos, & eorum quemlibet deinceps ad quẽcunq; publica officia obtinenda, decernentes, quidquid de cetero attulerint occasione prædictorum officiorum, seu eorum nomine vel colore, fore irritum & inane, ac nullam obtinere vterius firmitatem; Mandamus vniuersis & singulis vniuersitatibus præfate ciuitatis seu loci, quatenus prædictis taliter a suis offi-

cijs per nos auctoritate Apostolica spoliati, & eis non pareant seu obtemperent in his, quẽ spectant ad executionem officiorum prædictorum, quibus antea utebantur, cum illi sint suis demeritis auctoritate Apostolica spoliati. Datum, &c.

Si autẽ illa ciuitas siue locus prædictos recusauerit, & eos habuerit ut ueraciter a suis officijs spoliatos, eligantur seu ponantur alij officiales boni, qui in principio sue creationis & nouitatis, præsentent, ut tenentur, prædictum canonicum iuramentum.

Vbi autem dicta ciuitas siue locus non obtẽperauerit sententijs per Inquisitorem latis in antea memoratis, sed duxerit contumaciter resistendum, dictos spoliatos in prioribus officijs tolerando, a quibus fuerint canonicè spoliati, tunc in illo casu, licet Inquisitor possit procedere, & ciuitatem, si ciuitas fuerit, priuare aliarum commercio ciuitatum, ac episcopali etiam dignitate, iuxta cap. Ad abolendam. §. statumus, in fine, de hæret. lib. 5.

Tamen melius est, quod ad tantam pœnam per Inquisitorem non procedatur, sed ciuitatis contumacia domino nostro Papæ exponatur, præsertim cum cap. De officio, de hæret. lib. 6. ad pœnam ciuitatis vel loci amplius non procedat.

COMMENT. IX.

Tamen melius est, quod ad tantam pœnam Inquisitores non procedatur. *Singulare est hoc Symerici documentum, quod est in magnis causis semper obseruandum; tutius enim ac securius est pœnitionem differre, & principem consulere, quam dum celeriter procuratur, tumultum excitare; cum sepius contingat, populos non ita delegatis iudicibus, aut gubernatoribus, ac principibus ipsis obedire. Et si Inquisitores vellent potestatis sue omne imperium exercere, facile ad seditionem ciuitates commouerent.*

In Hispania, qui ita delinquerent, per Inquisitores proscriberentur, & manu regia comprehenderentur ac punirentur, vt testatur Iacobus Simancas de cath. inst. tit. 23. num. 8.

De institutione Vicarij, seu Commissarij.

DVM autem prædicta taliter peraguntur, præfato antefato canonico iuramento vel nõ prestato, potest & debet Inquisitor in quolibet episcopatu vnũ Commissarium instituere quadraginta annorum ætatis, iuxta glossata super c. Nolentes, de hæret. in cle. religiosum, seu clericum sectularem, virum prouidum & prudentem, scientia & moribus pollentem, sancte fidei zelatorem, & hoc per litteras tenoris sequentis.

Forma instituendi Commissarium specialem.

Rater N. ordinis Fratrum Prædicatorum, sacrosanctæ Theologiæ magister, &c. Venerabili & nobis in Christo dilecto N. ordinis supradicti

Num. 36. Dicitur de pe pœnitio, ne scdalum oriatur.

et in vna

eti Salutem in auctore & conseruatore fidei domino Iesu Christo.

† al. pellibus.

QUIA Callidæ vulpes Samsonis pedibus † versutis, ceruicibus erectis gestu & habitu obfuscatis sub quadâ specie sanctitatis colligatis caudis ardentibus, intricatis vocibus nefarijs non ventur per agrum vniuersum Dominicum currere, hac illacque discurrere, segete albam fidei splendoribus Dominicam dissipare, comburere & ardere, immisso igne ascendente ab inferis, deuastante hæreticæ prauitatis, vt nos paulo ante rerum magistra omnium experientia docuit euidenter: & timeamus, & non immerito, ac reuolutis visceribus tremamus nocumenta fidei segetid. & agris fertilib. Dominicis inferri, grâdia supradictis incursum præscriptarum vulpium & discursu, ex nostri Inquisitoris absentia, quæ eiusdem Inquisitoris præsentia, Dei fauente gratiâ, conseruantur: Et quia propter varia & ardua fidei negotia habemus interdum per partes regni diuersas percurrere, vt exposcūt negotiorū qualitas & necessitas, ac requirunt: ideo nos Inquisitor præfatus vos N. de cuius discretionis sinceritate, conscientie soliditate, scientiæ profunditate, & zelo fidei accenso, & veritate, fidē gerimus solidam in Domino & probatam, Vicarium nostrum seu Commissarium in tota tali diocesi, statum & facimus firmiter per præsentem committentes a vobis plenarie & expresse, quatenus denuntiationes, & informationes, seu accusationes auctoritate nostra à quibuscunque, & etiam contra quoscunque, recipere, & procedere, (prout nos possemus) libere valeatis: ac super & pro eisdem tā testes quā reos citare, † attestare, compedire, confessiones seu testimonia recipere, & ea probare, & et examinare, & ad testificandum cogere, atq; pro dicenda veritate vnâ cū domino episcopo seu eius vicario questionibus exponere & tormentis: ac etiam ponere ad carcerem, qm̄ magis ad pœnam, quā ad custodiam videatur: consilium peritorum, quando vobis videbitur, conuocare: atq; generaliter omnia alia facere, quæ nos facere valeremus, si ibi personaliter præsentem essemus. In prædictis, enim omnibus & alijs ex eisdem, modo aliquo emergentibus, dependētib. & connexis plenariam concedimus & conferimus potestatem: diffinitiuam & dumtaxat sententia omnium impenitentium & relapsorū (vt est moris) ad quam absque nostra licentia & consensu nolumus vos extendere manus vestras, nobis penitus reseruata. Datum sub sigillo nostro in pendentibus, in tali loco, tali die, talis mensis, & talis anni.

32 Potest Inquisitor plenè committere vices suas, et ad procedendum ad sententiam diffinitiuam: sed melius est, & communiter fit, quod sententias relapsorum & impenitentium sibi retineat, & reseruet: quia magis præsumitur de Inquisitore, & magis obtèperatur Inquisitori, quā commissario: & quia communiter Inquisitor est magis expertus: & quia si bene procedatur vel male, sibi totū imputabitur: & quia ipsius est processus sui commissarij defensa, & cum idem sit consistorum veriusque.

† Hoc dicit iuxta constitutionem Clementis x. §. propter quod, de hæret.

A Quare multū pertinet ad Inquisitores, quod habeant bonos commissarios & industrios, & qui sciāt & velint prudenter negotia fidei exercere, vt sciādū eorū, & maiore & minorem prudentiâ, & prædictâ † possint Inquisitores minus vel plus grâdia, seu minus grâdiora negotia eis committere, & ad istas vel ad illas sententias procedendi potestatem conferre: & prout negotiorū qualitas hoc exposcit.

Forma alia ad hoc idem.

B Rater N. ordinis Prædicatorum, &c. Venerabili & religioso viro fratri N. ordinis talis: Salutem in auctore & conseruatore fidei, &c.

CVM Per absentiam hæreticæ peruersitatis Inquisitorum, diabolica suggestione in locis pluribus experiamur sapissimè catholicæ fidei cœteria suboriri, quæ per eorum præsentiam validius extirpantur: Nos qui sumus arduis negotijs plurimis sanctæ fidei in præsentiarū taliter occupati, quod ad talē diocesim quoad præsentem, accedere comode nō valeamus: Idecirco vobis de cuius zelo, scientiâ, & discretionē fiduciam gerimus in Domino pleniorē in negotio fidei, in fra talē diocesim committimus plenarie vices nostras, donec ad nos duxerimus reuocandas, semper dumtaxat nobis diffinitiuam sententiam reseruata. In cuius commissionis testimonium, sigillum nostrum duximus præsentibus apponendum. Datum, &c.

COMMENT. X.

QUONIAM inter ministros Inquisitorum Principem locum sibi vendicant commissarij seu Vicarij eorum, quos vbi occasio postulauerit, possunt & debent instituire, vt multis Pontificum rescriptis continetur, & docet copiose Emericus infra q. 12. & seq. ideo nunc quomodo institui debent & quā habeant auctoritatem docet vsq; ad finem sermonis generali habendo, quicquid autem ad hæc tractationē attinet, copiose dicemus cum Emerico infra super q. 12. & multis sequentibus; nunc prædictam in tali negotio seruandam consideremus.

A Committentes vobis plenarie & expresse, quatenus denuntiationes & informationes, &c. que hoc loco commemorat Emericus posse Inquisitores Vicarijs suis committere, explorari iuris est. vt commissi §. committendi, de hæret. lib. 6. concepitque etiam apertius Urbanus iij. rescripto quodā incipiente: Licet ex omnibus. in hæc verba: Vt ego commissi vobis officij debitum utilius & liberrius exequamini, committendi citationes, testium examinationes, cum de huiusmodi criminibus accipitis circumstantijs duxeritis inquirendum, & denuntiationes sententiary, quas in quoslibet hæc de causa tuleritis, &c. plenam committimus facultatem. hæc ibi. Tradit Gondissalmus tract. de hæret. q. 7. nu. 12. Bernardus Comeris in lucerna verborum, inquisitor. §. 2. & Ioannes Roias tract. de hæret. par. 2. num. 429. atque hoc iure communi obseruari vere testatur Vmbertus in opere iudiciali, verbo Inquisitor, nu. 5. & verbo. Vicarius, nu. 1.

Docet